

NATO A OCHRONA INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ

Paweł Solocho

Panie Ministrze, Szanowni Państwo!

Bardzo dziękuję za zaproszenie.

Chciałbym powiedzieć dosłownie parę słów na temat ochrony infrastruktury krytycznej, która coraz częściej pojawia się zarówno w wymiarze krajowym, w wymiarze państwowym, jak i przede wszystkim w kontekście międzynarodowym. Jak wszyscy wiemy, żyjemy w dość skomplikowanym świecie, gdzie wzajemne zależności wynikające z postępu technologicznego, ale również z różnych ponadnarodowych rozwiązań organizacyjnych, wymuszają ochronę tego, co zostało nazwane infrastrukturą krytyczną, czyli ochronę systemu instalacji, usług, budowli rozumianych jako zbiór elementów zapewniających sprawne działania nie tylko państwa, ale również, w szerszym kontekście, wspólnoty międzynarodowej.

W związku z charakterem nowych zagrożeń, siłą rzeczy, infrastrukturze krytycznej, jej ochronie uwagę poświęcają również organizacje międzynarodowe, zwłaszcza te dla nas najistotniejsze: Unia Europejska i NATO. Wytyczne Ministerialne dotyczące Planowania Cywilnego na Wypadek Zagrożeń NATO już od wielu lat odnoszą się do tych kwestii. Wysoki Komitet Planowania Cywilnego, koordynujący prace dotyczące ochrony infrastruktury krytycznej, podjął decyzję o szukaniu metod możliwej pomocy państwom w przygotowaniu się do ochrony populacji przed atakami terrorystycznymi skierowanymi na infrastrukturę krytyczną. Prace dotyczące szukania metod i sposobu ochrony infrastruktury krytycznej zostały zlecone Wysokiemu Komitetowi Planowania Cywilnego oraz podległym zarządom i komitetom. W strukturach NATO główny ciężar prac związanych z ochroną infrastruktury krytycznej wzięł na siebie Komitet Ochrony Cywilnej. I z jego inicjatywy przedstawiciele

wszystkich zarządów i komitetów spotykają się w celu wymiany informacji dotyczących ochrony infrastruktury krytycznej. Spotkania te dają możliwość wymiany informacji na temat trwających i planowanych prac w obszarze infrastruktury krytycznej na forach poszczególnych zarządów i komitetów.

W 2001 r. Komitet Ochrony Cywilnej utworzył grupę *ad hoc*, mającą za zadanie rozpoczęcie prac związanych z tematyką ochrony infrastruktury krytycznej. Pierwszym przedsięwzięciem grupy było sporządzenie kwestionariusza, który został rozesłany do państw członkowskich, w celu uzyskania informacji, jak kwestie ochrony infrastruktury krytycznej związane są w państwach Sojuszu. Na bazie przeprowadzonych przez grupę badań i analiz przygotowany został dokument koncepcyjny, poświęcony ochronie infrastruktury krytycznej, zaakceptowany przez Wysoki Komitet Planowania Cywilnego w grudniu 2003 r. W dokumencie tym zostały przedstawione definicje infrastruktury krytycznej oraz jej ochrony, które zostały wypracowane w trakcie prac grupy. Definicje te stanowią podstawę dla prac na forum NATO w tym obszarze. Zgodnie z definicją przyjętą dla infrastruktury krytycznej, uznano, że infrastrukturą krytyczną są „budowle, usługi oraz systemy informacyjne, będące na tyle istotne dla państw, że ich niewydolność lub zniszczenie miałyby wyniszczający wpływ na bezpieczeństwo narodowe, gospodarkę, zdrowie publiczne oraz porządek publiczny i efektywne funkcjonowanie rządu”.

Podsumowując, można stwierdzić, że wewnątrz NATO wypracowano następujące wnioski dotyczące infrastruktury krytycznej i jej ochrony. Po pierwsze, stwierdzono, że współczesny świat uzależniony jest od infrastruktury, której właściwe funkcjonowanie wpływa na bezpieczeństwo w każdym obszarze życia. Po drugie, stwierdzono, że kwestia infrastruktury stała się na tyle złożona i zależna od innych wchodzących w jej skład systemów, że jej ochrona na adekwatnym poziomie stała się niemożliwa dla pojedynczych państw, regionów, firm. Po trzecie, skutki awarii lub uszkodzenia infrastruktury nie ograniczają się do jednego państwa. Infrastruktura staje się ponadnarodowa. I wreszcie, w ostatnim punkcie, w celu wypracowania metod ochrony infrastruktury krytycznej konieczna jest szeroka współpraca na forum międzynarodowym. Jednocześnie nie należy zapominać, że kraje są odpowiedzialne za wypracowywanie planów i metod ochrony swojej własnej infrastruktury krytycznej. Ten element państwa w systemie ochrony infrastruktury w wymiarze globalnym został

tutaj bardzo silnie podkreślony. Ważnym elementem działań w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej również z punktu widzenia już bezpośrednio Polski są ćwiczenia, które organizuje Sojusz. Jak wszystkie ćwiczenia dają możliwość sprawdzenia pewnych procedur, ale również nawiązania bezpośrednich kontaktów i tworzenia pewnej wspólnej kultury poprzez wymianę doświadczeń – tu w zakresie ochrony infrastruktury krytycznej.

Jeśli teraz zestawimy prace, to, co dokonało NATO w tym względzie, z tym, co dzieje się w Unii Europejskiej, to musimy stwierdzić, że o ile NATO było prekursorem pewnych działań, to w ostatnim okresie rzeczywiście Unia Europejska wyraźnie przyspieszyła. Należy tutaj wspomnieć, że jesienią 2005 r. kraje członkowskie Unii Europejskiej otrzymały, przygotowaną przez Komisję Europejską, Zieloną Księgę na temat ochrony infrastruktury krytycznej. Celem dokumentu było uzyskanie opinii, komentarzy państw członkowskich na temat ochrony infrastruktury krytycznej, które mają znaleźć odzwierciedlenie w europejskim programie ochrony infrastruktury krytycznej. W grudniu zeszłego roku Komisja Europejska przygotowała projekt dyrektywy, czyli już projekt aktu normatywnego, mającej na celu identyfikację i wyznaczenie europejskiej infrastruktury krytycznej. Projekt tej dyrektywy jest pierwszą próbą całościowego uregulowania problemu ochrony infrastruktury krytycznej na poziomie Unii Europejskiej, którego ważnym elementem jest zaangażowanie sektora prywatnego.

Jeśli chodzi o Polskę, to pragnąłbym Państwa poinformować, że prace dotyczące ochrony infrastruktury krytycznej znalazły swoje odzwierciedlenie w projekcie ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Projekt ten uwzględnia definicję wypracowywaną w ramach NATO, określającą to, czym jest infrastruktura krytyczna, pewne zalecenia i inne definicje, które zostały wypracowane na forum NATO, ale również pewne elementy, które pojawiły się w związku z pracami w Unii Europejskiej. Zdając sobie sprawę z tego, zwłaszcza w świetle ostatniego spotkania NATO w Rydze, że kwestia infrastruktury krytycznej znalazła się na dalszym planie wobec priorytetów, które przyznało sobie NATO, to większą aktywność w tym zakresie i większą współpracę możemy zaobserwować w kontekście naszych relacji w ramach Unii Europejskiej.

Tym niemniej NATO, zresztą tak, jak Unia Europejska, pozostaje dla nas kluczową organizacją, jeśli chodzi o wypracowywanie standardów

odnoszących się do ochrony infrastruktury krytycznej. Ochrona infrastruktury krytycznej i sama infrastruktura krytyczna są pojęciami, których nie można łączyć tylko i wyłącznie z pojedynczym państwem i z zadaniami pojedynczego państwa.

Dziękuję uprzejmie za uwagę.